

V.O.B.o.W.

nr. 109
februari – maart 2021

België-Belgique
P.B.
8800 Roeselare 1
BC 6675
P 409155

WEST-VLAAMSE ARCHEOKRANT

West-Vlaamse Archeokrant: Driemaandelijks tijdschrift, jaargang 29, afgiftekantoor Roeselare, Uitgever: V.O.B.o.W. vzw & WAR

Ondernemingsnummer: 414135857

**Maatschappelijke zetel: Bergeikenstraat 48, 8800 Roeselare
Verantwoordelijke uitgever en verzending: Jozef Goderis
Bergeikenstraat 48, 8800 Roeselare (Rumbeke), 051/22.27.20**

WEST-VLAAMSE ARCHEOKRANT

nr. 109
februari – maart 2021

COLOFON

Redactie: Jozef Goderis, Hendrik Hameeuw
Adres: Bergeikenstraat 48, 8800, Roeselare - Rumbeke, 051/22.27.20

Werkten mee aan dit nummer: Johan Buyse, Roland Frits Coghe, Jozef Goderis, Hendrik Hameeuw, Ruud Stam, Jos Vanackere, Bert Van der Lingen

Vormgeving: Hendrik Hameeuw, Jozef Goderis.
Foto's en illustraties: Jozef Goderis, Hendrik Hameeuw, Maria Pype

V.O.B.o.W.-lidmaatschap 2021: wordt betaald op rekening BE 22 4669 1679 9147 (BIC KREDBEBB) van V.O.B.o.W.-vzw. Vaste leden betalen € 26. Gewone leden € 21. De vier Archeokranten per jaar zijn ook voor niet-leden beschikbaar voor €12. Zij verschijnen in februari, mei, augustus en november.

Inleveringsdatum bijdrage eerstvolgende nummer: vóór 15 april 2021.

Verzendingsdienst West-Vlaamse Archeokrant:
Jozef Goderis, Bergeikenstraat 48, 8800 Roeselare. 051/22.27.20 jozef.goderis@skynet.be

Copyright 2021, West-Vlaamse Archeokrant - Jozef Goderis en Jos Vanackere

Overname is toegelaten mits verwijzing naar onze uitgaven. Elke auteur is verantwoordelijk voor de inhoud van zijn bijdrage. Voor gehele of gedeeltelijke overname is voorafgaande toestemming van de auteur vereist.

V.O.B.o.W. vzw is aangesloten bij Herita: krachtenbundeling Erfgoed Vlaanderen, Het Forum voor Erfgoedverenigingen en Open Monumentendag Vlaanderen

www.vobow.be

INHOUD

Voorwoord	5
Pijpenmakers in Roeselare in de 19de eeuw en wat vooraf ging <i>J. Goderis</i>	6
Kleipijpen van Roeselaarse Makelij <i>J. Goderis</i>	13
Aan de oevers van de Schelde <i>H. Hammeuw</i>	27
Archeo in de Pers	29
Archeo te Kijk	38
Tijdschriften	43
Boekbesprekingen	46
In memoriam	47
Hernieuwing van het Lidgeld 2021	48
Activiteitenkalender	49

AAN DE OEVERS VAN DE SCHELDE

Aan het Regionaal Archeologisch Museum a/d Schelde (RAMS), sinds vele jaren uitgebaat door V.O.B.o.W., zette de Gemeente Avelgem verschillende stappen om het museum en de nabijgelegen archeologische site van Kerkhove-Kouter beter in de toeristische kijker te zetten.

Zo plaatste de gemeente begin januari 2021 een hoogwaardige permanente banner aan de parking voor het museum. Zonder twijfel zal dit de regionale bekendheid verbeteren; ook daar deze banner zichtbaar is vanop de recent nabij aangelegde wandel- en fietspaden rond en door het nieuw aangelegde stuw op de Schelde tussen Waarmaarde en Kerkhove.

In het verlengde van de kouterrug waarop de in de jaren 1970-80 de Romeinse baanpost van Kerkhove opgegraven werd, hebben de De Watergroep, Agentschap Natuur & Bos en de Gemeente Avelgem het Natuureducatief project 'Havenzicht' uitgewerkt. We citeren van op de projectsite⁵: "Het terrein van het voormalige voetbalveld ligt op een deel van het waterwinningsgebied Avelgem - Waarmaarde – Kerkhove, eigendom van De Watergroep. Begin 2017 stopten de sportactiviteiten. Door andere maaibeheeren toe te passen op het vroegere grasveld, verhoogt de biodiversiteit. Struiken werden geplant met de hulp van leerlingen van de plaatselijke school. De 24 bomen zijn 'maandbomen' voor de kinderen geboren in Avelgem in 2016 en 2017 en werden door deze families aangeplant." Daarbij geeft het project verder toelichting bij de naamkeuze: "Havenzicht is niet de meest voor de handliggende naam voor een natuureducatief project te Avelgem. Maar deze naam heeft verschillende linken. Naast het terrein was lange tijd een café met deze naam en later ook het voetbalveld, goed gekend bij de plaatselijke bevolking. In 1982 werd dichtbij de Schelde een laagte gevonden, die archeologen interpreteren als een havenkom, waar mogelijk

⁵ <https://www.blauweruimte.eu/project/natuureducatief-project-havenzicht>

kleine boten tot vlakbij de Romeinse baanpost konden aanleggen. Sedert 1991 is er verderop in de oude afgesneden Scheldearm een kleine binnenhaven.”

Het was dan ook op basis van deze link uit de Gallo-Romeinse periode, dat dit een ideale locatie werd om het archeologische verleden van deze historische gronden terug extra in de verf te zetten. Op één van de infoborden wordt de bezoeker op de uitzonderlijke geschiedenis van dit nu tot grasvelden vervelde gebied gewezen: In den tijd van de Romeinen ...

Zin in een wandeling langs de Schelde? Zin in archeologie? Meer dan ooit kan het perfect gecombineerd worden te Waarmaarde-Kerkhove. Het Archeologisch Museum a/d Schelde is open elke tweede zondag van de maand of op afspraak. Registratie (tot nader orde een verplichte veiligheidsmaatregel naar aanleiding van corona/covid-19) kan via onze website: www.vobow.be/RAMS; sinds kort zijn we ook te volgen via twitter: @ArchMuseumRAMS

Tekst en foto's (winter 2021), Hendrik Hameeuw